

Афузов Алі Сулейманович, здобувач навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ *Чорна В. Г.*

ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНА ПОСЛУГА»

Так склалося, що життя людини постійно супроводжується потребою у документальному підтвердженні тих чи інших фактів: свідоцтво про народження, паспорт, диплом про закінчення вузу, свідоцтво про шлюб, свідоцтво про смерть та ін. Із цією метою, кожен з нас дуже часто змушений звертатися до держорганів та їх представництв. Здійснення цієї діяльності і називають «адміністративна послуга».

Для глибшого розуміння цього явища розглянемо, що під собою розуміє поняття «послуга». Деякі науковці схильні під послугою розуміти певне нематеріальне благо, яке надається однією особою (виконавцем) і споживається іншою особою (замовником) у процесі вчинення виконавцем певних дій або здійснення певної діяльності [1].

В. Авер'янов відзначав: «Виконання органами виконавчої влади (це однаковою мірою стосується і органів місцевого самоврядування) значної частини обов'язків перед приватними особами пов'язане з такою поки що нетрадиційною для вітчизняного досвіду функцією держави, як надання адміністративних (або управлінських) послуг. Ця нова функція була вперше передбачена Концепцією адміністративної реформи в Україні (1998 р.), а самі управлінські послуги визначені в ній як послуги з боку органів виконавчої влади, що є необхідною умовою реалізації прав і свобод громадян – зокрема, реєстрація, ліцензування, сертифікація» [4].

На законодавчому рівні термін «адміністративна послуга» вживають в такому значенні:

Адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття,

зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [3].

Вони наділені рядом специфічних ознак, які характеризують їх зміст та визначають місце в системі публічних послуг взагалі, до них відносяться:

- адміністративна послуга надається за заявою (зверненням) юридичної або фізичної особи;

- надання адміністративних послуг пов'язано із забезпеченням умов для реалізації суб'єктивних прав конкретної особи;

- адміністративні послуги надаються адміністративними органами (насамперед, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування) і обов'язково через реалізацію владних повноважень. Тобто отримати конкретну адміністративну послугу можна лише у відповідному адміністративному органі;

- результатом адміністративної послуги в процедурному значенні є адміністративний акт (рішення або дія адміністративного органу, яким задовольняється заява особи), який має конкретного адресата – споживача адміністративної послуги;

- послуги надаються адміністративними органами шляхом реалізації їх владних повноважень;

- результатом розгляду звернення є адміністративний акт, що має індивідуальний характер (паспорт, свідоцтво, ліцензія, дозвіл тощо);

- адміністративний акт, наданий адміністративним органом, має конкретного адресата – споживача адміністративної послуги, тобто особу, яка звернулася за цією послугою;

- право на отримання особою конкретної адміністративної послуги та відповідне повноваження адміністративного органу має визначатися лише чинним законом;

- адміністративна послуга надана особі, має бути включена до Реєстру державних, у тому числі адміністративних, послуг, а платна послуга – до Переліку платних послуг [2].

Оскільки адміністративні послуги є досить різноманітними виникає потреба їх класифікації. Багато науковців підходили до цієї проблеми з різних сторін. Важливими є ті класифікації які, мають практичне значення, вони дають змогу удосконалювати процес надання адміністративних послуг. Однією з найпоширеніших залишається класифікація за такими аспектами:

1) за рівнем встановлення повноважень щодо надання адміністративних послуг та видом правового регулювання процедури їх надання: адміністративні послуги з централізованим регулюванням; адміністративні послуги з локальним регулюванням; адміністративні послуги зі «змішаним» регулюванням; 2) за змістом діяльності що до предмета питань, за розв'язанням яких звертаються до адміністративних органів: реєстрація; легалізація; сертифікація; атестація; страхування; нострифікація; надання дозволу (ліцензії); 3) за критерієм платності: платні послуги; безоплатні послуги; 4) за характером питань щодо вирішення яких звертаються особи: підприємницькі послуги; соціальні послуги; земельні послуги; будівельно-комунальні послуги; транспортні послуги, тощо.

Стає зрозуміло що, система адміністративних послуг розгалужена. Тому потрібно пам'ятати що, робота органів виконавчої влади, які надають відповідні послуги має бути чітко скоординована та відповідати законодавству яке регламентує порядок надання адміністративних послуг.

17 травня 2012 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про адміністративні послуги», який дає визначення адміністративних послуг та виокремлює види й порядок їх надання [3]. Цей закон відіграє ключову роль в наданні адміністративних послуг, адже він конкретно врегулює відносини, що виникають в процесі надання послуг та формує основні принципи цієї діяльності, а саме: 1) верховенства права, у тому числі законності та юридичної визначеності; 2) стабільності; 3) рівності перед законом; 4) відкритості та прозорості; 5) оперативності та своєчасності; 6) доступності інформації про надання адміністративних послуг; 7) захищеності персональних даних; 8) раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг; 9) неупередженості та справедливості; 10) доступності та зручності для суб'єктів звернень.

Цей Закон визначає правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг [3].

Список використаних джерел

1. Ліпенцев А. Управлінські послуги: семантика понять та питання підвищення якості / А. Ліпенцев // Ефективність

державного управління : Зб. наук. пр. – Вип. 4. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2005. – С. 184–193.

2. Адміністративні послуги: сутність, ознаки, класифікація та місце в системі державного управління / Малікіна О. А., Фуртатов В. С. // Наукові праці. Державне управління. – 2014. – № 223. – С. 57–58

3. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 76. – Ст. 44.

4. Авер'янов В. Б. Предмет адміністративного права: нова доктринальна оцінка / В. Б. Авер'янов // Право України. – 2004. – № 10. – С. 25–30.